ՍԷՏԱՅԸ

Սէտայը հագըգէթ չիմտիլիք հաֆթատա իքի, եանի Զարշէմպիհ վէ Շումաա էրթէսի կիւնլէրի նէշր օլունաճագ տբր. Ապոնէ իշլուն, Զագմագճըլարտա Յակոբեան-Խանընտա Յ Նումէրօլու օտայա միւրաճաաթ խլէմէլէրի։

ՀԱԳԸԳԷԹ

Իշլու Սէտայը Հագըգէթին
Սէնէլիկի փէշին, պիր Լիրա Ղրշ. 100
Սալթը այըրը իւչ Մէճիտիյէ » 60
Իւչ այըրը . . . . . » 35
Պիր Նուսխէսի . . . . . » 1
Տաշրա իշլուն բօսթա իւճրէթի զամմ օլուր։

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ՄԻԼԻՅԷ ԲՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷՅԷ

ՄԻԻԹԱԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՆՈՒՄԷՐՕ 30 ԶԱՐՇԷՄՊԻՀ — ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ — 17 ՅՈՒՆԻՍ 1870

ԻԼԱՆԸ ՐԷՍՄԻ

Պէկ օղլընտա վուգուի տերքեար օլան հարիգտէ, միլլէթիմիզտէն հարիքզէտէկեանընն էսամէսի միլլէթիմիզ իտարէսինտէն թահրիր օլընմըշ վէ էքսէրիսինին եէտինէ իլմու խապէր վէրիլմիշ իսէ տէ, պու քէրրէ հիւքիւմէթը սէնիյէ թարաֆընտան հէր միլլէթտէն պուլունտըղը միսիլլու, միլլէթիմիզտէն տախի ազա պուլունարագ թէշկիլ պույրուլուպ, Պէկ օղլընտա Թադսիմ ճիվարընտա Դըշլայը հիւմայուն իթթիխալընտէ օթուրան Գօմիսիօն մարիֆէթիյիլէ, պի թէքրար թահգիգ ու թահրիր գըլընարագ եէտլէրինէ գօչան վէրիլմէքտէ օլտուղընա մէպնի, միլլէթիմիզտէն հարիքզէտէ օլանլար, մահալը մէզքիւրէ կիտիպ եազըլմալարը իհթար վէ իլան օլընուր։

—Հարիգի քէպիրին էրթէսի կիւնիւ, Հասուն էֆէնտինին վէքիլի Առաքէլ էֆէնտինին նէզտը Սալիյի հազրէթի Սէտարէթբէնահիյէ կիտէրէք, կաթողիկոսարանընն միւհթէրէք օլտուղունտան պահս իլէ. Ս. Յովհան Ոսկերերան քիլիսէսինին քէնտիսինէ թէրք օլունմասընը իսթիտա իթմիշ տէյի, մուգատտէմա պիր գաչ մահալտէն իշիտէրէք, մայիս 30 ճիւմաա իրթէսի կիւնքի վէ 853 Նումէրօլու զազէթամըզտա եազմըշ իսէք տէ, էֆէնտիի միւմայիլէյհ վէ եախօտ ախէրի թէրաֆընտան, պէօյլէ պիր իսթիտա վուգու պուլմամըշ օլտուղու, մաթպուաթ իտարէյի պէհիյէսի ճանիպինտէն, թէրաֆը աճիզանէմիզէ պէյան պույրուլմուշ, վէ պէօյլէ պիր հավատիսին գալպիմիզտէ հասըլ իթտիյի թէէսիրի ազիմտէն տօլայը, գալէմիմիզտէն պաղը հիտտէթլու թապիրաթ տախի չըգմըշ օլտուղունտան, պու պապտէ օլան սէհվիմիզին թասհիհինէ խալիսանէ միւսարաաթ իտէրիզ։ (Մէհմուտ)

ՄԱԹՈՒՀ ՄԷՃՄՈՒԱՆԸՆ

ԲԱՆԴԱԳՈՒՇԱՆՔԸ

Պու ղազէթա պիր միւտտէթտէն պէրու տըր էթէհ կէթիրիւպ խայալլար (բանդագուշանք) իթմէքտէ օլտուղու քիմսէտէն մէսթիւր տէյիլ տիր։ Հալպու քի պու քէրրէ 855 նիւսխէսինտէ էթէհտէն խուրուճ իտիւպ՝ թէտէվի վէ թիմար գապուլ էթմէղ տէլիլիկէ կիրիֆթար պիրլէ, արթըդ պիզլէրէ, եանի էրմէնի Քաթօլիքլէրէ, Շարգտա մահալը իսկեան պրագմայուպ՝ աման զաման վէրմէյէրէք Ղարպա տէֆ վէ նէֆի էտէյօր, քէնտիլէրինին Շարդ Քաթօլիկի իւնվանը յա նէվիճաա վէ չըգմաղ եօլլարընը պրագըպ, Էրմէնի Քաթօլիկլիկի իւնվանը քէնտիլէրինէ մախսուս պույրուպ՝ պիզէ սըրֆ Քաթօլիկլիկի ֆըրգալըը թէվճիհ էտէր։ Կէօքտէն նէ նուր եաղմըշտա Շարդ իւզէրինէ եաղմըշ, եանի էվլիյէ, էմպկյէ, փէյղամպերլէր պիլախըրէ Քրիստոս էֆէնտիմիզ վէ Առաքեալլար, խուսուսա՝ կիւնէշ Շարգտան չըգըպ, Ղարպտա պաթմասը, վէ Մահչէր մահալլի տախի Շարգտա թախսիս պույրուլտուղունու պէյան իտէրէք, քէսպի ազամէթ վէ վէ իֆթիխար էտէր։

Պու արալըգ պիրտէն զա՛աֆ քէսպ էտէր, էօլիւլէրտէն իմտատ ումար տէյէրէք քի՝ մէվթանըն եիւգիւ տէ Շարգա տօղրու չէվիրիպ տէֆն օլունուր տէյու թէքրար թէսէլլի օլուր։ Քիւրսկյի Շէրիֆիտէ՝ պիր իւչունճիւ աթոռ սըրասընա վազ՝ էտիւպ՝ սուի հալինտէն պահսըլա մուհաքէմէյէ չէքէր, արգատան դատապարտութիւնը իտէր, ախըրը քէլամ՝ պույուրուր. դըրար. տէօքէր. քէյֆիմայեաշա սէօյլէր. չիւնքի, տէլի օլ, միւլհիտի օլ, Կարիպալտի էֆքեարընտա օլ, նէ օլուրսան օլ, Շարգճըյըմ տէ, Քաթօլիկլիկիտէ իսթիհզա էթ, օլ վագըթ, սատրգը տէվլէթ ու միլլէթ օլտուղընն իլամը՝ պիլա հարճ էտինէպիլիրսին. ֆիլհագըգէ Մէճմուա, տէլի իսէտէ՝ դըլավուղլարը տախի վարտը, ամանթիմարխանէյէ կէօնտէրմէսինէ տէյու, եարտըմ էտէրլէր վէ Մէճմուանընն պապասը Վօլթէրտէն 89 ըն (տինսիզլէր իչիւն) մուգատտէս այըլան օլ մէքքուհ մէպտէլէրտէն քիւլլիյէթլիւ միրաս գալմըշ օլտուղընտան, էվվելճէ քըյմէթինի պիլիրիտի, հէր ատամա վէրմէզիտի, եալընըզ օն թօգուզունճու տէհրին նուրի իլէ միւթէնէվվիր օլանլարա թէվզի էտէրիտի, մէղքիւր նուրտան պի պէհրէ սաֆտէտէրուն՝ լարատա հուգուգը միլլէթ սանտըղընը աչրպ, տաղրտըր, օնլարրտա պու եօլրլա եավաշ եավաշ տէհրի մէղքիւրրն նուրու իլէ թէնէվվիւր գըլմասընա պէզը մէքտարէթ էտէրիտի։ Լաքին օ սրրալար կէչտի, Ներէտէյիզ, Հառոմա մուհադէմէյէ չէքիլիպ՝ մահքիմ օլտու վէ պիրտէ Մէճմուա տէյի օլտուղը կիպի, արթըք հուգուգճըլարրն սաֆտէրունլէրի երլար, իւրքէր տէյի վազիֆէ էթմէյէճէկի միսիլլու, ճիպիլլեյէթինի պատէմա սէթրէ միւքթէտիր օլամայաճաղը թարիֆէ հաճէթ տէյիլ տիր, պոռուտա փէշրէֆ օլմաղ նէ չըգարսա պախսընա։

Իմտի՝ Մէճմուանընն շու հալինէ ա-ճայրպ ճէվապ վէրմէկէ գաթիյէն լուզում կէօրմէղ իտիք իսէ տէ, չէյ ֆայտաքի պաղը սաֆտէրուն միլլէթ ու մէղհէպ տաշլարրմըզ էլան մէրդումուն տէլիլիկինտէն խապէրտար օլմայարագ, տիյնէյէնլէր նօգսան օլմատըղը իչիւն, մէրդումուն բանդագուշանքլարընը թէքզիպ վէ ճէրհ իթմէյէ լուզում կէօրտիք։ Էվվել պէ էվվել Մէճմուանընն բանդագուշանքլարընյա քէսպի ֆէրրահ վէ իֆթիխար էտէնլէրէ իհթար վէ րիճա էտէրիզքի Մէճմուանընն գըլավուղընընյա իթթիխազ իթտիքլէրի նէվիճատ մէղհէպ թարիքինին լէհինտէ վէ ալէհինտէ նէ օգուրլարրսա ղարազսըզ տրգդաթ էթսինլէր, չիւնքի շաքայեա կէլմէզ, Մէղհէպ մատտէսի, պիր քայըրը էպէտիտիր, հասմինտէ Ալլահթա՛լէ հազրէթլէրի տիր։ «Եւ որ ունի ականջս լսելոյ լուիցէ»։

Էյ Մէճմուա, պու անէ տէկին իֆթիրալէր, սըրֆ եալանլար, հիճվիյաթլէր, տիւրլիւ տիւրլիւ հէզէեանլէր պրրաքմատըն՝, եազտըն, չրզտըն՝ պիր չէյէ միւֆիտ օլամատըն վէ կիթտիքճէ պաթաղա եիւրիւտիւն, տէօնտիւն շարգըն ասարը աթիքէսինէ վէ ազամէթինէ սըղընմայէ, իլէրիւտէ թաֆսիլ օլընան շարգ ազամէթի վէ չէրէֆի սանա եարտըմ էթմէտիգտէն մա՛տէ սէնի պիւսպիւթիւն պէրպատ էտէճէք տիր, չիւնքի պիր պայաղը ատամ էվլատը քէօթիւ օլուրսա օ գատտար արանմաղ, նիճէ քի ասրլղատէկեան էվլատը։ Էվվելթ, շարգ մէղհէպճէ վէ մէտէնիյէթճէ տիւնեանընն պիրինճի գըթասը օլմաք չէրէֆինէ նայիլ օլմուշտը, էվվելիալէր վէ էմպկյէլէրէ վէ մուգատտէս զէվաթը հազարաթընա մահալը վալիտ օլմուշրսատա, ճճապա շու նիմէթի բապպանիյէ մուգապիլ շարգ ահալիսի նէ եաբմըշ, օնուտա թէֆթիշ էտէլիմ։ Էվվելթ քիւֆրանը նիմէթ օլմուշ, պըրագալըմ օ քիւլլի էքսէրիյէթիքի փութփէրէսթիկի իրթիքեապ էթմիշ։

Պագալըմ շարգ տինտարանընն հարէքէթլէրինէ, փէյղամպերլէրի վէ սայրը Ալլահա մագպուլ զէվաթը նէ եափտըլար, թաշլայարաք եախօտ տէստէրէ իլէ էօլտիրիւպ չէհիտ էտէնլէր վէ հայաթլարընտա տախի ասլա բահաթ պրրաքմայարաք քօվալայան վէ իզաճ իտէնքիմլէր իտի, Մէճմուա, եինէ նամքեօր շարգ ահալիսի։ Ալլահ թա՛լէ հազրէթլէրինին փէյղամպերլէր վէ աշիքեար միւճիւզաթլարրլա թէզեին էթտիկի վէ մուճիպի իֆթիխարընն օլան շարգ տինտարանը փութփէրէսթիկէ սանմամարլար մը, Հազրէթի Մուսա օն թէնպիհի ճէօմաաթա թէպլիղ էյլէտիկի սըրատէ փութա սէճտէ գըլտըքլարընը կէօրիւպ, օլ ազիզ վէ մուգատտէս օն թէնպիհ թախթասընը խրրսընտան եէրէ չարբմամտըմը։ «Ապուրեմն վկայէք զանձանց որդիք էք այնոցիկ որք կոտորոցին զմարգարէսն»։ Մատ. Դ. Ե ի Գ. համար 31. . . . . «Օձք ծնունդք իժից, զիարդ փախնուցուք ի դատաստանէ գեհենին»։

Պուրատա Ինճիլի Շէրիֆի հիքմէթպէհանընն Շարգ նամքէօրլէրի իւզէրինէ պէյան էթմիշ օլտուղու պիր

թէմնիլի թաֆսիլ իթմէկէ լուզում կէօրտիւք։ «Այլ առակ լուարուք այր մի էր տանուտէր, որ տնկեաց այգի, և ցանդով պատեաց զնա, և փորեաց ի նմա հնցան, և շինեաց աշտարակ, և ետ զնա ցմշակս և գնաց ի տար աշխարհ։» (Մատ. Դ. ԻԴ. համար 33)։ Էվվէտ Շարգ նայիլ օլտու Սուրբ Աւետարանատա պէյան պույրուլան մէզքիւր պաղա, պագալըմ նէ կէօնէ իմարու թիմար իտէպիլտի, եօխսա քիֆրանը նիմէթ օլուպ խարապընա չալըշտը, դիրատ պէեան ու աշքեար օլուր։ Իբրև մերձեցաւ ժամանակ պտղոյ, առաքեաց զծառայս իւր առմշակսն առնուլ զպտուղս նորա։ Էվվէթ Ալլահ Թա'ղա Հաղրէթլէրի օ գատար չան ու աղամէթ իհսանլարընը Շարդա վէրտի ամմա, մուդապիլ մուհասէնաթընը եանի մէյվէսինի իսթէր, պագալըմ նէ մէյվէ կէօսթէրիլէճէք, մէյվէ վէրմէտիքտէն սոնկրա, հաթտա կէօնտէրտիկի մէմուրանատա հագարէթ իթմէսինտէն ֆուլթուր իթմէզ։ «և կալեալ մշակացն զծառայս նորա, զոմն տանջեցին, զոմն սպանին, զոմն քարկոծեցին։ Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս բազումս քան զառաջինսըն, և արարին նոցա նոյնպէս»։ Յետոյ առաքեաց առ նոսա զորդի իւր, և ասէ, թերևս ամաչեսցեն յորդւոյ աստի իմմէ։ Էվլատընտան իսէ հիչ չէքինմէտիլէր, տահա ֆէնայը տիւշիւնիւպ՝ տիւշարը լա'նէթ օլտուլար։ «Իսկ մշակքն իբրև տեսին զորդին, ասեն ընդ միտս, սա է ժառանգն, եկայք զպանցուք զսա և կալցուք զժառանգութիւն սորա։»

Կէրչի վաթանըմ պուլունան Շարգըն սույլի հալլէրինտէն պահս էթմէք իսթէմէզ իտիմ իսէ տէ՝ չէյ ֆայտէ քի էսկիտէն պէրու Շարգըն չան ու աղամէթինի լէքէտար՝ վէ գայիպ էտէն խայինլէր նոգսան օլմասըզը կիպի, պու էոնատէ տախի մէվճուտ օլտուղունտան, խուսուսա Շարգը ֆըրգայը նէվզուհուրուն՝ զահիրտէ կէօյա վաթան զայրէթի չէքիյօր կիպի կէօսթէրիշլէր իլէ, սաֆտէրուն գալալլէրի ալթ իւսթ պէրլէ, աղտաթմաղա չալըշըպ՝ ասարը աթիքէտէն գալան քիւչիւք պիր էրմէնի՝ Քաթօլիկի միլլէթինին խարապկէթինէ չալըշան, ինսաֆսըզլար պիզի պիլ ախըրէ մէճպուր իթտիլէր պու կիպի պահալարա կիրիշմէյէ։ «Արդ՝ յայնժամ եկեացէ տէր այգւոյն, զինչ արասցէ (օլ խային ինսաֆսըզլարա) մշակացն այնոցիկ։ Ասեն ցնա զչարսն՝ չարաւ կորուսցէ. և զայգին տացէ այլոց մշակաց որք տացին զպտուղս ի ժամուն իւրեանց։» Ալլահ Թաալա ածմիւշան հաղրէթլէրի, նէ վագրէթ էվլատընը տիւնեայէ կէօնտէրտի, նէ եաբտըլար, մալիւմ, «Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ, զի բարձցի ի ձէնջ արքայութիւնն Աստուծոյ, և տացի ազգի, որ առնէ զպտուղս նորա։» Մէճմուա, հաղրէթի ինսանըն Շարգտա թէվլիտին էլտէ սէրիշտէ էտէրսինտէ, Շարգտա, Շարգլըլար խըյանէթլէլէ խաչա չըգտըղընը նէիչուն իթիրաֆ էթմէզսին։

(Պագիյէսի ճումաա էրթէսի)

ԲՕԼԻԹԻՔԻՅԷ

ՐՕՄԱ ՄԷՍԷԼԷՍԻ, ՎԷ ՄԷՃՄՈՒԱ

Պիր զաղէթա մուհարրիրինին վազիֆէսի եալան, վէ եաղնըշ հավատիսլէր իլէ սուԹունլարընը գարալամագ օլմայըպ, շիւփհէի շիւպհէ, սահիհի սահիհ, վէ արաճիֆի տէ արաճիֆ շէքլինտէ ճէհր իթմէք ֆէրայիզի ազիմէի միսթագիլէսինտէ պուլունմասը տըր։ Պիր մուհարրիրին զիյմիւ օլմազ տա մէվատտը բօլիթիգիէտէ միթերճիմլիյէ գանահաթ իտէրիսէ, անընն հագդընտա պիր գայտէ վար տըր քի, իլմի մանթըք իգթիզասընտան տըր, եանի զիւմիւ զիւմտէն ֆէրք իտէպիլմէք գայտէսի, վէ պունա սա մուաֆֆըգ օլմաք իչիւն իտրագ ու իզանտան պիպէհրէ օլմայա կէլմէզ, էյէր իթիպարընը, վէ եախսա ճիւզի պիր գատրու հասիէթի վար իսէ, ինտէլ ալէմ մահֆ օլուպ պիթմէսինի իսթէմէզ իսէ, Իլմի մանթըգընն գայտէի ումումիէսինէ տայիր օլան պու միթաալէրիմիզ ասլա չէգլու չիւպհէ գապուլ իթմէզ սահիհլիքլէրտէն տիր։

Մէճմուանընն մէսէլէի միլլիյէի հազրէտէ քէնտի քէնտինէ միթէնագրս օլտուղու չէօյլէ տուրսուն, մէվատը բօլիթիգիյէ պահսալարընտա զայէթ իւլտայէ ածիզ օլուպ՝ դօրեաճըլըք վէ եախսա միթէրճիմլիք խըտմէթինէ մէչխուլ օլմաքտա տըր։ Նէիչին էօյլէ իսէ սուԹունլարընը գարալայան հավատիսլէրին Բօմա ալէհինտէ օլմալարը միսԹագիլ, վէ էլզէմ օլուպ տէ, զիւմիւ զիւմտէն ֆէրդ իթմէյէրէք, նէրէտէ քի պիր ֆասիտ էֆքեար պիր սըրֆ արաճիֆ, վէ եախսա պիր եալան վար սէ, միճէրրէթ ծնու տէրճ իթմէք իֆթիխարընտա պիրինճի օլմադ իսթէր։ Զիւյմիւ զիւյմտէն ֆէրդ իթմէք դայտէի միսԹագիլէտէն քէնտինի միսԹէնա թուԹմանընն մանասը նէ։ Պիր խաթա, պիր խօտպին հէտէֆ, վէ եախսա տիկէր պիր էֆքեարհիւքմիւ թախթընտա մէճմուա պու թարիքին ալայիդէ սիւլիւք իթմիշ տիր, տէմէմէք իչին, խաթա Մէճմուանընն իտրագու իզանընն նոգսանիէթինտէ արանսա ճայիզ տիր։ Իմոի պիլմէյէնէ էօյրէթմէք պիր սէվապ օլտուղու չէօյլէ տուրսուն, պիզլէրին մահզա ֆարիզէի զիմմէթի օլտուղունտան, Մէճմուայա բօլիթիգաճա պիր տէրս վէրէլիմ քի ճումա'ա էրթէսի կիւնքիւ նուսխէսինտէ Ավգուսթա զաղէթասընտան տիլէնիպ Բօմա ալէհինտէ տէրճ իթտիյի պահանէ տէրէճէլէրտէ ֆասիտ, վէ գահգահայա չայան օլտուղունա քէնտի տէ իսքեաթ օլապիլիր իսէ, օլսուն։

Մէճմուատա տէրճ օլունան պահսըն մասալի շունտան իպարէթ տիր։ Ավկուսթա զաղէթասը Բօմատան պիր հապէր ալմըշ քի, Ֆրանսա հիւքիւմէթի լաեիհթիլիք մէսէլէսինին մէնի խուսուսինէ կէօյա Բօմայա եէնիտէն եէնիյէ իսԹարաթ կէօնտէրմիշ, վէ Ֆրանսըզ սէֆիրի Մ. Պանվիլ իսԹարաթը մէզպուրէյի շամիլ էվրագը ըսմիյի գարտինալ Անթօնէլլիյէ գրաաթ տան քիւլլիյէն պի խապէր օլմաղէ, Շուշանըն քէնտի ալէյհինտէ գուլլանտըղը թաթը վէ աճրգը թէվասիԹիւն գատրինի լայըգընճա թանըյամատը։ Շուշան ըսա ճան ու կէօնիւլ իլէ գապուլ էթմիշ օլտուղու մէզհէպին սէմավի դանունլարընա միթի օլտուղունտան, քէնտի զամիրինին հիսնիւ շահատէթինտէն, վէ էյլիք իչէմիշ օլմագ սէֆասընտան պաչդա պիր միւքեաֆաթա պէքլէմէզ իտի։ Վէ եապանճըյը մէրսումէյի մէթրուքէնին հալինի, սաիր էսարէթ այագտաչլարընն քեաֆֆէսինտէն զիյատէ չայէսթէի մէրհամէթ ատտ իթտիյինտէն, էյլիքտարլըղընն վէ տիյանէթին քէնտիյէ թէլգին էթտիյի հէր պիր թարիգ իլէ օնուն զահմէթլէրինի թէնզիլ, վէ գասավէթլէրինի թէսքին էթմէյէ չալըշըր ըտը։

Էլինտէն կէլէն խըզմէթ վէ մուավէնէթի օնլարընն հիչ պիրիսինտէն տիրիզ էթմէզ իտի. չունքի հէր էտնա չախս տախի միւրատ էթտիյի հալտէ, բէք չօգ չէյլէրէ էօհտէքեար օլապիլիր։

Իմոի Շուշան պիլ միւնավէպէ խասթէ պագմադ, թէպապէթ, թէսէլլի, մուավին վէ միսԹէշար խըզմէթլէրինի փէյ տէր փէյ իճրա էտէր իտի։ Պիրինին պիր բաչարըզ մասլահաթտա եարտըմա, եախսա նասիհաթա իհթիաճը մը օլտու, պու կէնճ եահուտի խալայըգտան պաչգա քիմսէյէ միւրաճաաթ էթմէզ իտի։ Թամիր թէրմիմ օլաճագ պիր վուգուաթ մը զուհուր էթտի, եօլունու կէօսթէրէճէք պունտան ագըլը, եախսա իճրասընտա պուլունաճագ պունտան միսԹախտ պիր քիմսէնէ օլամադ ըտը։ Պիր խաթայը, եախսա չարէսիզ պիր ֆէլաքէթի թագրիր էթմէք մի էլզէմ օլտու, հիտտէթմիզաճ վէ խապէր աղնտամազ Լէլիայա օ չէյի իֆատէ էթմէք թէհլիքէսինէ քէնտիյի գօմայը, հալիմէ, սապիրէ վէ ճէսուրէ Շուշանտան մատա քիմսէ տէրուհտէ էթմէզ իտի։

Մէրսումէնին ֆազիլէթլէրինի, հիրմիյէթինի, վէ պէօյլէ հէմ միւֆիյտ հէմ զայյուր հալլէրինի քէնտի էսարէթ այագտաչլարը տախի թահսին

ԱԼՏԱ

ՆԱՄ ՊՐԷԹԱՆԵԱԼԸ ԷՍԻՐԷ

(29 ոնոո նոոմբրյա պէվմ)

Հաթթա էտայըլա օմուղու իւզէրինէ տէօքիւլիւպ թէմէվվիճ իտէն գումրալ սաչլարընը չէքիշտիրմէյէ տախի ճիւրաթ էթտիլէր իսէ, պէօյլէ խայինճէ պէտ մուամէլէյի վէ հագարաթը կէօրէն եապանճը փիւր ատթէշ օլուպ, քէնտի չախսընա օլունան հիւճիւմ էօյլէ քէսկինլիք վէ չէվիքլիք իլէ մուգապէլէ էթտի քի, խասիմլէրի գօրգուլարընտան հէր պիրի պիր թարաֆա գաչըպ, օնտան չիքեայէթ էթմէք իչին քէնտի սահիպլէրինին եանընա գօշտուլար։ Վէ քէնտիլէրէ մախսուս օլան տաիրէյէ պիր վէճհ իլէ մէրսումէյի կէճէ գապուլ էտէմէյէճէքլէրինի ճիւմլէսի պիլ իթթիֆագ թագրիր էթտիլէր, վէ մէզպուրէ խալայըգլարընն էմրի իտարէսինէ մէմուր օլան քիմսէսնէլէրինն նէ թէքտիրի, նէ էմրի վէ նէ տէ թէհտիտլէրի, պու ֆիքիրտէն պիր վէճհ իլէ օնլարը թէպտիլ էտէմէտիլէր։ Ճիւմլէսի տէ եէկտիլ վէ եէկճիհէթ, մէրսումէ եապանճըյը տաիրէլէրինէ գապուլ էթմէքտէն իսէ, հէր զաղասը իսթիյար էտէճէքլէրինի պէյան էթտիլէր։ Պիրլիքտէ եաթմագ հագդընտայըսա, իչլէրինտէ Շուշանտան մատա հիչ պիրիսի պու թէքլիֆի իչիթմէյէ տախի թահամմիլ էտէմէտիլէր։

Շուշան պէտպախթ գըզճըզաղընն այագտաչլըղընտա գօրգույու մուճիպ պիր սէպէպ կէօրմէտիյինտէն, խանէնին իսթ գաթընտա օլուպ, տէրուննինտէ գան տէօքիւմիւշ օլտուղունտան տօլայը հիչ պիր շէյէ գուլլանըմայրպ մուհաթթալ գալմըշ օլան թէնհա պիր օտատա Ալտայըլա պիրլիքտէ եաթմայը քէնտիլյինտէն խանէնին քեախիւտասընա թէքլիֆ էթտի։ Պու թէքլիֆ ճիւմլէտէն պիլ մէմնունիյէ գապուլ օլունտու. եալընըզ Ալտա քի, հէնուզ քէնտի հագդընտա սիւրիւլէն ուզուն վէ շէտիտ միւնազասան քիւլլիյէն պի խապէր օլմաղէ, Շուշանըն քէնտի ալէյհինտէ գուլլանտըղը թաթը վէ աճրգը թէվասիԹիւն գատրինի լայըգընճա թանըյամատը։ Շուշան ըսա ճան ու կէօնիւլ իլէ գապուլ էթմիշ օլտուղու մէզհէպին սէմավի դանունլարընա միթի օլտուղունտան, քէնտի զամիրինին հիսնիւ շահատէթինտէն, վէ էյլիք իչէմիշ օլմագ սէֆասընտան պաչդա պիր միւքեաֆաթա պէքլէմէզ իտի։ Վէ եապանճըյը մէրսումէյի մէթրուքէնին հալինի, սաիր էսարէթ այագտաչլարընն քեաֆֆէսինտէն զիյատէ չայէսթէի մէրհամէթ ատտ իթտիյինտէն, էյլիքտարլըղընն վէ տիյանէթին քէնտիյէ թէլգին էթտիյի հէր պիր թարիգ իլէ օնուն զահմէթլէրինի թէնզիլ, վէ գասավէթլէրինի թէսքին էթմէյէ չալըշըր ըտը։

Իմոի Շուշան պիլ միւնավէպէ խասթէ պագմադ, թէպապէթ, թէսէլլի, մուավին վէ միսԹէշար խըզմէթլէրինի փէյ տէր փէյ իճրա էտէր իտի։ Պիրինին պիր բաչարըզ մասլահաթտա եարտըմա, եախսա նասիհաթա իհթիաճը մը օլտու, պու կէնճ եահուտի խալայըգտան պաչգա քիմսէյէ միւրաճաաթ էթմէզ իտի։ Թամիր թէրմիմ օլաճագ պիր վուգուաթ մը զուհուր էթտի, եօլունու կէօսթէրէճէք պունտան ագըլը, եախսա իճրասընտա պուլունաճագ պունտան միսԹախտ պիր քիմսէնէ օլամադ ըտը։ Պիր խաթայը, եախսա չարէսիզ պիր ֆէլաքէթի թագրիր էթմէք մի էլզէմ օլտու, հիտտէթմիզաճ վէ խապէր աղնտամազ Լէլիայա օ չէյի իֆատէ էթմէք թէհլիքէսինէ քէնտիյի գօմայը, հալիմէ, սապիրէ վէ ճէսուրէ Շուշանտան մատա քիմսէ տէրուհտէ էթմէզ իտի։

Մէրսումէնին ֆազիլէթլէրինի, հիրմիյէթինի, վէ պէօյլէ հէմ միւֆիյտ հէմ զայյուր հալլէրինի քէնտի էսարէթ այագտաչլարը տախի թահսին

ԿՈՒՆ ՎԱՐԴԱՎԱՌ

Մեր ազգային հին հեթանոսական դարերուն, մանաւանդ Հայոց Արշակունեաց թագաւորութեան ատենները, Հայաստանի մէջ գոյութիւն ունեցող հազարաւոր տաճարներուն մէջ, Հայոց Մեծ Տան Արշակունեաց գերեզմանատունը՝ Աշտիշատի Սուրբ Գրիգորի տաճարը, ամենայն հաւանութեամբ, ամենամեծարգոյն, ամենանշանաւոր տաճարն էր։ Ինչպէս գիտենք, Աշտիշատի Սուրբ Գրիգորի տաճարը Հայոց Մեծ Տան գերեզմանատունն էր։ Ինչպէս գիտենք, Հայոց Մեծ Տան գերեզմանատունը՝ Աշտիշատի Սուրբ Գրիգորի տաճարը,

թարաֆիմղա պիր մէքթուպ իրսալ օլունմուշ ուար . մէզքիւր մէքթուպ էրմէնի Միլլէթի Բաթրիկի ըիւթպէթլու Խըրիմեան Սրբազան հաղրէթլէրի ալէհինտէ օլուպ՝ Եաղան տախի իմզասընը վէ մահալլինի սէթր իթմիշ օլտուղունտան, պիղճէ հիչ պիր վէճհ իլէ չայանը գապուլ օլմայըպ, ղաղէթամըզէ տէրճ իտէմիյէճէյիմիզի չունտան պահս իտէրիզ քի իմզալը տախի օլայըտը, Սէտայը Հագրգէթին ֆէրայիզի միսթագիլէսի, Հիւքիւմէթը մէշրուտյէյ գարշը գըյամ իտէնլէրին թէրաֆկիրլիյինէ սիւլիւք իթմէք օլմայուպ՝ ահալիյի իսէ ամիրլէրինէ իթաաթ վէ ընգըյաթ էթտիրմէյի քէնտինէ էսաս իթթիխաղ էյլէմիշ տիր ։ Իմտի պու մագուլէ մէքթիւպլէրին թարաֆըմըզա իրսալինտէն պունտան պէօյլէ սարֆը նաղար գըլընմասընը խալիսանէ ճիւմլէյէ իխթար էտէրիզ ։

—Մէճմուայը Հավատիս 498 նումէրօլու ըուզնամէսինտէ քէնտի պիր Բաթոլիք ղաղէթասը օլտուղու հալտէ մէզհէպինին ըէիսի քէպիրի պուլունան Հաշմէթլիւ Բաբա հաղրէթլէրինէ խիթապէն եաղտըղը նալայըք քէլամլէրտէն չէօյլէ ֆէհմ իտէրիզ քի .

Բաթոլիք մէզհէպինի վաղ վիրմէյէ հուզուրու պարիտէ եէմին իթմիշ օլուպ, պունուն մուղայիրինտէ քաթոլիքլիյէ պու կիւնքիւ կիւն սագլըտա էն պէօյիւք տիւշմանլէրինտէն պիրինին քալէմինտէն չըգան ֆէհլինին պաղը էսէրլէրի տիր քի , ադլը իլէ , սէօզտէ քաթոլիքլիյէ հագարէթ իտէյօր զանն իտիւպ , պէյհուտէ չապալար . ֆագաթ չի ֆայտէ , այնի Ովկիանոս տէնիզինէ պիր տամլա զէհիրին նասըլ զիյանը օլուրսա , էօյլէ տէ պիր իքի տիւշմանը պու գատար միլիոնլարճա քաթոլիքլիյէ հաղարաթ իթտիյինտէ , օլ գատար մաղարրաթը տօգունուր ։

Մէճմուա իսթէրսէն կինէ պիղ Բաբայը թանըրըզ իտտահասընտան կէրի տուրմա ։

Բաբանը պէլքի շէքլ ու սիմասընը թանըյասըն , ֆագաթ ըուհանի սըֆաթ վէ հիւքիւմէթինի ասլա թանըմազընը իտտահասընտան վաղ կէչմէյիզ պիղէրի լայըքը իլէ թէմին իտէճէք սուրէթտէ իսպաթլար վէրմէզ իսէն ։

—Թէրպիյէ նասըլ օլուր , վէ մէճմուանը ինտինտէ պու կիւնքի կիւն նէ մէրթէպէյէ գտար վասըլ օլտուղունու անկլամագ արզուսինտէ պուլունան զէվաթ , ղաղէթաի մէզպուրուն Բաղար էրթէսի կիւնիւ 15 Ցունիս թարիխի ըուզնամէսինտէ միւնտէրիճ, ինտլէրինտէ պէօյիւք վէ եիւքսէք տէրէճէտէ թութուլան , մուհարիրլէրինտէն պիրիսինին էնֆիյէյէ տաիր քալէմ ալմըշ օլտուղու պիր պահսըն տէրունինտէ իսթիղմալ իթմիշ «Եատըշըլը» քէլամ վէ իպարաթը էյիտէն միթալաա իթմէլէրինտէ թարաֆըմըզտան պիր սէօզ սէօյլէմէքսիզին անտէն պաքիսինտէ ֆէհմ իթմէյի քէնտիլէրինին քէմալը տիրայէթլէրինէ պրաքըրըզ ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖԻՅԷ

Աթինա 20 Հազիրան .

Եունանիսթան թօբրաղընտա սէեահէթտէ պուլունուպ հայտուտլարտան թէլէֆ օլան Ինկիլիզլէրին , եէտի քէսան գաթիլլէրին պու կիւն պէշի գաթլ օլունուպ , 'վէ պիրիսի ըէֆիգլէրի հագգընտա պաղը իթիրաֆաթը միւհիմմէ իյլէյէճէյինի պէյան իթմէսի իւզէրինէ հէնիւզ մահպուս օլունուպ , եէտինճիսի տախի մուէպպէտէն քիւրէք ճէզասընա հիւքմ օլմուշ տուր ։

Լօնտրա 22 Հազիրան .

Փիգոռոսլարրն Լօրսլար գամարասընտա էսնայի միւզաքէրէտէ հաղրը պուլունմալարրընն լաղվընա տայիր , ումումի մէճլիստէ 102 մուղայիր էֆքեարէ գարշը 158 մուվաֆըգ էֆքեար չըգմըշ տըր ։

Հավա աղրրլաշմագտա օլուպ եաղմուրա մէյալ տըր ։

Բարիս 23 Հազիրան .

Օրլէան ֆամիլեասը բրէնսլէրի Ֆրանսայա տուխուլլէրի հագգընտա օլան մէմնուաթըն իլղասընա տայիր միլլէթ մէճլիսինէ պիր գրթա խսթիտա թագտիմ իյլէմիշլէր տիր ։

Ֆիօրէնճա 23 Հազիրան

Քալապրիա թարաֆընտա եէնիտէն հայտուտլարրն խասարաթը չօղալմագտա տըր ,

Ֆիօրէնճա 24 Հազիրան

Ֆրանսըզ սէֆիրի Մ . Մալարէթ պու թարաֆա ավտէթ իթմիշ տիր ։

Բօրթուգալ տէվլէթի իլէ իլէրուտէ պիր մուհարէպէ վուղուի միմքին կէօրիւնիյօր ։

Մըսըր վէլիի ահտը , Մէհմէտ Թէվֆիգ բաշա հաղրէթլէրի , Բարիսէ կիթտիքտէն սօնղրա , դրալ հաղրէթլէրի Վիգթօր Էմմանուէլէ զիյարէթ իտէճէքլէրի մէսմուաթտէն տիր ։

Վիէննա 24 Հազիրան .

Իմբէրաթօր հաղրէթլէրի Մէհմէտ Թէվֆիգ բաշա իլէ Օսմանը սէֆիրինի պիրլիքտէ գապուլ իթտի ։

Բարիզ 25 Հազիրան

Սապրգ Սպանիա դրալիչասը Իզապէլ մախտումի բրէնս Ասթուրիէսին վէրասէթտէն մահրումիյէթինին օէնէտինի պու կիւն իմզա իթմիշ տիր ։

Օրլէան բրէնսլէրինէ կէլինճէ , իսթիտալէրի իւզրէ Ֆրանսայա տուխուլլէրինէ տայիր օլան մէճմուաթըն իլղասընը վագթը հալա կէլմէմիշ օլտուղունու Ֆրանսա տէվլէթի թարաֆընտան քէնտիլէրինէ պէյան օլունմուշ տուր ։

Լօնտրա 5 Հարիրան

Լօրտ Դլարանտօն պու սապահ ազ միւտէթ զարֆընտա վէֆատ իթտի .

Լօրտ Կրանվիլ միւթէվէֆտի միւշարիլէյհին եէրինէ Խարիճիյէ Նազրը թային դըլընաճաքտը տէնիյօր .

Բարիզ 25 Հազիրան .

Մ . Արման պարպէ վէֆատ իթտի . Իսթիտալէրի մուայէնէ իթմէք իւզրէ թէշկիլ օլան գօմիսիյօն , Օրլէան Բրէնսլէրինին իսթիտալարընը քաթիէն ըէտ իտիլմէսինէ տաիր Մ . Օլիվիէնին թէքլիֆինի թաստիք իթմիշտիր .

Ցախիլիէ Նազրընն իսթիֆասընն հավատիսի եալանա չընքմըշտը .

ՄԻԼԹԷՆԷՎԻԷ

Ճիւլիւսը մէյմէնէթ մէնուսի շահանէլէրինին եէօվմի մէսուտինտէ Կաթողիկոս Հաղրէթլէրինին վէքիլի սէմահէթլիւ Առաքելեան Սրբազան հաղրէթլէրի իքի նէֆէր ըէհապինի միւհթէրիմ իլէ հուզուրը փատիշահիլէրէ եիւզ սիւրմէք չէրէֆինէ նայիլ օլմուշլար տըր ։

Կէչէն ճումաա էրթէսի կիւնիւ նէօլօղօս նամ Բումճա ղաղէթա Հաղիրան 24 թարիխլի Պուքրէշտէն պիր թէլէկրաֆ ալըպ , Բրէնս Շարլը հաղրէթլէրինին էօմրիւնէ գաստ իթմիշլէր տէյիւ եալան նէշը էթմիշ օլտուղու հավատիսին իւզէրինէ Ղալաթա պօրսասընտա ազիմ պիր ալթիսթիւք օլուպ քօնսօլիտէլէր պիր իքի ղրուշ տիւշմէսի իլէ չօղ քիչիլէր զիյան իթմիշ տիր .

Մէսմուաթա կէօրէ մէզքիւր ղաղէթանընն սահիպի Քօնսօլիտ թէլալարընտան պիրիսի իլէ շիրքէթ իտէրէք պու հավատիսի իլան իթմիշլէր քի թահթընտա քէնտիլէրինին սաթմըշ օլտուղու քօնսօլիալէր իւզէրինտէ թէմէթտիւ իտէպիլսինլէր .

Կէրէք ղաղէթաի մէզքիւրիւն մէսուլու վէ կէրէք մէրգում թէլալ թէտքիքաթ ու թահգիգաթ ղըմընտա Պապը Զապթիէյէ ճէլպ օլունուպ , Նէօլօղօս ղաղէթասը տախի պիր միւտէթ թաթիլ օլաճագ տըր տէնիյօր .

— Պաղրլարընն սէօզիւ իւզրէ տէնիյօր քի Պէյ օղլու հարիքի քէպիրինտէ հարիքզէտէկեանտան սատէ չատը ալթլարընտտ գալան ֆրգարալարա իյանէ թէվզի օլուպ գուսուր չուրտա պուրտա մէրհամէթէն մուաֆաղա օլան ֆրգարալար իյանէյի մէզքիւր տէֆթէրինէ տախիլ օլունմայաճագլար իսիշ -

Պիղէր պունա ասլա սէմմ ու իթիպար իտէմէյիզ . վէ Քօմիթէ ազալարընն ճիւմլէսի էօթէսէն պէրու պիլալիյիմիզ խայը խահ ղէվաթ վէ էհլը հագանիյէթտէն օլմալէրի իլէ հիչ պիր քիմսէնին գալպինի ղէրրէ դատար գըրմայաճագլարընա էվվէլինտէն էմինիզ ։

— Բարիստէ չիչէք հաստէլիյի հալա տէվամ իթմէտէ տիր .

Ամթալա պէյնինտէ օլան մուպահասատա պաղըլարընն գավինճէ չիչէք չըգարմայանլարընն աշլանմասը հաստալըղն էօնիւնիւ ալմագ սայըլըյօր , պունուն մուղայիրի պաղըլարը աշլանմայը մուխաթարալը կէօրիւպ իլէթի տավէթ իթմէյէ պիր վէսիլէ օլտուղունու իտտաա իթմէտտիրլէր։ պունուն հանկըսը տօղրու օլտուղունու թէճրիւպէ իթմէք իւզրէ տէվամը սուրէթտէ չալըշըլըյօր .

— Բաղար էրթէսի կիւնիւ էյուպտէ չէօմլէքճիլէրտէ հարիք զուհուր իտուպ պիր գաչ բարչա տիւքքեան վէ էվլեր եանմըշ տըր .

Մալիմ օլտուղու վէչիլէ պու եանկըն սայիր տէֆալարա պէնզէմէյուպ մալէն վէ պէտէնէն ճիւմլէյի խարապ իթմիշ օլմասը իւզէրինէ , պիր ճիւղի ագճէ իլէ տէօրթ տիվարը սաղլամ գալմըշ խանէլէրին տէրունինի եաբմասընա անճագ պիրաղ իգտիտարը գալմըշ օլան ահալիյի պու սօն իւմիտտէն տախի մահրում իտուպ պիր գաթ տահա մէյուսիյէթէ տիւշմէմէլէրի իչիւն ըէսմի սուրէթտէ պիր իլան իլէ պէօյլէ օրթատա կէզէն վահի վէ պիր էսաս հավատիսլէրին եալանա չըգարըլմասը խանէ սահիպլէրինէ պիր եէնի պինա պահշ իթմիշ գատար շաղըդ վէրիլէճէյի տէրքեար օլտուղունտան , ալթընճը տաիրէի պէլէտիյէնին պու պապտէ հիւսնիւ թէտպիրի ճիւմլէսի թարաֆընտան պէքլէնիլմէքտէ տիր ։

— Շիրքէթի խայրիյէ գումբանեասը վաբօրլարընն համուլէ նագլի իչիւն պիր թարիֆէի մախսուսէսի օլմայուպ վաբօրլարա թահմիլ օլունան էշեա վէ սաիրէտէն ալէթթահմին պիր մըգտար նէվիլիւճրէթի ախզ իտիլմէսի մուղայիրի նըզամ օլուպ չօգ տէֆա միւնազա վէ տիւրլիւ տիւրլիւ կիւճլիւքլէր մէյտանա չըգմասընա պիր վէսիլէ օլտուղունտան . պիր խայըրը սուրէթտէ նէթիճէ վէրիլմէսի իւզրէ , պու պապտէ գումբանեայը մէզքիւրիւն նաղար վէ տիքգաթընը տավէթ իտէրիզ ։

—Բարիստէ գահվէնին պիրիսինտէ էճնէպիտէն պիր եօլճու թիւթիւն չուպուղունու իչտիյի էսնատէ պիրտէն պիրէ չուպուղուն լիւլէսինտէն պիր ալէվ չըգըպ բաթլամասը իլէ մէզքիւր գահվէնին այնալարընտան պիր տանէսի գըրըլըր . գահվէնին տէրունինտէ պուլունանլար թաճիւպտէ գալարագ քէյֆիյէթի թահգիգ իթմէլէրինտէ , մէրգում եօլճու գահվէյէ կէլմէտէն էվվէլ ճէպինտէ թաշըր օլտուղու տապանճայը օտասընա պրագմատա նասըլ իսէ տապանճանին ֆիշէքլի գուրշունլարընտան պիր տանէսի թիւթիւն քէսէսինին իչինէ տիւշմէսի իլէ , գահվէ տէ չուպուղունու տօլտուրտուղունտա տիգաթսըզըգլա թիւթիւն իլէ պիրլիքտէ չուպուղունուն իչինէ ֆիշէքլի գուրշուն տախի կիրմէսինտէ աթէշ լիւլէյէ կիրէր կիրմէզ ֆիշէք բաթլամըշ տըր ։

ԻԼԱՆ

Պէյ օղլու եանղընընտա թարլա պաշընտա հարիքզէտէ օլան էկինլի թիւթիւնճիւ Պօղոս , շիմսիլիք տիւքքեանընը փէրվիզ աղատա Պէյ օղլու ճատէսինտէ ֆուրունուն գարշուսընտա 2 նումէրօլու տիւքքեանա նագլ իթմիշ օլմաղլէ , բաղպէթլու միւշթէրիլէրիմիզին տիւքքեանը մէզքիւրէ թէշրիֆլէրի իլէ , հէր նէվի ա՛լա թիւթիւն վէ աթիք միւնվալ իւզրէ հէր նէվի էրմէնի ղաղէթալէրի տախի ֆիրուխթ օլունաճաղի ։

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՑԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

ԵԷՕՎՄԸ	Սապահտան էօյլէնէ գատար		Էօյլէնտէն աղշամա գատար	
	Աչըլտը	Գարանտը	Աչըլտը	Գարանտը
	Ղրշ. Փրյ.	Ղրշ. Փրյ.	Ղրշ. Փրյ.	Ղրշ. Փրյ
Ճմ. էրթէսի	58, 16	58, 9	00, 00	00, 00
Բզ. էրթէսի	58, 27	00, 00	00, 00	58, 32
Սալը	58, 37	58, 31	58, 31	58, 25

ՄԷՍՈՒԼ ՂԱԶԷԹԱ.
ՄԻՔԱՅԷԼ ԷՔՍԷՐՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ
Կ. ՊՕԼԻՍ
Ջամամճիլար փող. Ակոբեան խան Ն.4,5,6.